

TÜRKİYE'DE TRANS OLMAK VE TRANS HAKLARI MÜCADELESİ ÜZERİNE ŞEVVAL KILIÇ İLE SÖYLEŞİ

Söyleşi: Sema Merve İş, Fahriye Dinçer

Haziran 2011, İstanbul

Şevval Kılıç, İstanbul LBTT (Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Travesti, Transseksüel) Dayanışma Derneği'nin ve aynı zamanda seks işçiliği hakları ve insan hakları için mücadele eden Kadın Kapısı'nın aktivistlerindedir. Şevval Kılıç'la ağırlıklı olarak Türkiye'deki trans hareketi ve trans mücadelesi alanları hakkında konuştuk. Trans bireylerin yaşam hakkı için toplumsal ve yasal düzenlemelerin gerekliliği, trans bireylere karşı işlenen nefret suçlarını görünür kılmamanın önemi ve bir kamuoyu oluşturmanın aciliyeti, üzerinde durduğumuz temel konular arasındaydı. Aynı zamanda 2010 yılında ilki düzenlenen ve bu sene ikincisi düzenlenecek olan Trans Onur Haftası (Trans Pride) etkinliklerinden ve bu etkinliklerin trans hareketi açısından nasıl bir görünürlük sağladığından bahsettik. Son olarak trans kimlikler üzerinden konuşurken ikili cinsiyet sisteminin yarattığı baskı alanlarını ve transnormativiteyi ele aldık.

İstanbul LBTT Dayanışma Derneği'nin 2007 yılında kurulma sürecinden bahsederek başlayalım istersen. Şimdiye kadar LBTT hareketi içerisinde neler yapıldı, neler yapılması planlanıyor?

Şevval Kılıç: İstanbul LBTT'nin 2007'den de öncesi var esasında. Ancak mekânın kiralanması ve derneğin sivil toplum girişimi olarak başlaması 2007 yılına denk düşüyor. Lambda'dan 2006 yılında ayrılmıştık. 2006'dan 2007 yılına kadar kafelerde buluşup toplantılar yaptık. İstanbul LBTT, 2007 yılında sivil toplum girişimi olarak bu mekânda çalışma hayatına başladı. Biz bir LBTT (Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Travesti ve Transseksüel) örgütüydük. Bizim esas olarak misyonumuz Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Travesti ve Transseksüel dayanışması. Ancak ağırlıklı olarak trans kadınlarla ve trans erkeklerle çalışıyoruz; yani trans-spesifik çalışıyoruz diyebiliriz. Kimseye kapalı değiliz, lezbiyenler ve geyle de gelebilir elbet; ama ağırlıklı olarak trans bireylerle çalışıyoruz. Şu aralar diğer LBTT örgütlerin tartıştığı evlenme hakkı, miras hakkı yani kanuni haklar, anayasal haklar da tabii ki bizim önümüzdeki hedefler, ama biz şu an "Lütfen bizi öldürmeyin" aşamasındayız. Yaşam hakkının olmadığı bir yerde siz insan haklarını tartışamazsınız. Biz böyle düşünüyoruz. Dolayısıyla birincil gündemimiz trans bireylere karşı işlenen nefret suçları. Önceliğimiz trans bireylere karşı işlenen nefret suçlarını görünür kılmak, bu konuda bir kamuoyu oluşturmak ve konuyla ilgili yasaların acilen işleme konulmasını sağlamak. Bu ülkede bir kanunlar var, bir de kurallar var yazılı olmayan. LBTT bireylerin haklarının kanunlarda yazmasını ve yazıldığı gibi işlenmesini istiyoruz. Mesela anayasada "kadına ayrımcılık yapılmaz, çocuk çalıştırılmaz" filan da diyor ama öyle olmadığını biliyoruz.

Anayasaya cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim ibarelerinin girmesi birdenbire cennet yaratmayacak, bunu da biliyoruz; ama bu da önemli bir kazanım. Bu, mücadelede atılması gereken bir adım, biz böyle düşünüyoruz. Şu anda çalıştığımız alanlar ağırlıklı olarak nefret suçları. Bunu daha görünür kılmak için biz örgüt olarak her bir nefret cinayetini kampanyalaştırma, vakalaştırma kararı aldık. Hukukçularımız var. Bir de Kadın Kapısı var, biz bu örgütle beraber çalışıyoruz. Kadın Kapısı seks işçiliği ve insan hakları için çalışan bir örgüt. Şu aşamada diğer tüm çalışanlar gibi seks işçilerinin de demokratik haklardan faydalanabilmeleri için seks işçiliğinin bir meslek olarak tanımlanması gerektiğini savunuyoruz. İş bulma konusunda kadınlara ve engelli vatandaşlara tanınan pozitif ayrımcılıktan trans bireylerin de yararlanmasını istiyoruz. Atıyorum, yüz kişiden fazla işçi çalıştıran yerlere bir trans birey de yerleştirilmesi konusunda çalışmalarımız var. Biz bir anket yaptık. Bu anket sonucunda gördük ki tüm trans bireylerin bu değişim, dönüşüm ve beden inşası süreçlerinden önceki hayatlarında bir mesleği var; kalifiye insanlar yani.

Biraz Trans Pride'dan bahsedelim. Trans Pride'ı ilk defa 2010 yılında düzenlediniz. Trans Pride'ın düzenlenme motivasyonları nelerdi ve bu sene neler yapmayı planlıyorsunuz? Aynı zamanda LGBTT Pride'dan ayrı bir Trans Pride düzenlemenin ne gibi kazanımları oluyor, bu etkinlik translar açısından nasıl bir görünürlük alanı sağlıyor?

Bu arada biz LGBTT Pride'da da diğer LGBTT örgütleriyle beraber çalışıyoruz. Birbirimizi destekliyoruz ve birbirimizin parçasıyız. İç içe geçtik. Zaten kaç tane örgüt, kaç tane aktivist var ki? Aslında biraz daha trans mevzularına odaklanmak ve bu konuda kamuoyu oluşturmak için Trans Pride'ı yarattık diyebiliriz. Devleti ve sistemi biraz daha hedef almayı amaçladık. Hepsi arkadaşlarımız, kimseyi kötülemek için söylemiyorum ama “*Everybody dance now*” (Şimdi Herkes Dans Etsin!) diye slogan atacak vaziyette değiliz şu an. Biz de dans etmeyi biliyoruz ve çok seviyoruz, trans kadınlar da dans etmeyi, eğlenmeyi çok severler elbette ama o gün bugün değil. Biz biraz daha sistemi, erkek egemen kapitalist sistemi eleştiren sloganlar atmayı yeğliyoruz. Tabii ki bir arada “Hoş gör sen, affet gitsin aldırma” diye şarkılar da söyledik, logomuzu kelebek yaptık. Arada eğlenceli, keyifli anlar da oldu tabii; ama biraz daha ciddi lafları barındıran bir yürüyüş olmasını istedik. Bir alternatif değil, farklı bir ses olması gerektiğini düşündük. Bir anlamda transların kendi sözlerini üretebildiklerini, kendi kendilerine organize olabildiklerini göstermek istedik. Bu bir ayrışma değil, katiyen değil. Mesela Ankara'da herkesi dine çekmeye çalışan trans bir kadın var. Bence akıl hastası. Ben bu kadının bile dolaylı olarak trans harekete, Türkiye'deki LGBTT hareketine ivme kazandırdığını düşünüyorum. Doğrularımız olacak, yanlışlarımız olacak. Bu işi beceremeyenler olacak, beceremeyenler olacak. Ben hepsinin harekete ivme kazandırdığını düşünüyorum.

Biz çok amatör ruhlarla, imkânsızlıklarla Trans Pride'ı yaptık. 100 lira ordan, 500 lira ordan, 300 lira şuradan gibi paralarla yaptık. 200 kişiyi toparlayabilirsek eğer, kendimizi çok şanslı hissedecektik. Çünkü çok az hazırlık yaptık; ama alana gittiğimizde 600-700 kişi oradaydı ve bizden çıkmıştı artık iş. Slogan atanlar, başka başka gruplarla gelenler... Öyle şeyler gördük ki geçen sene, tüylerimiz diken diken oldu.

Bu sene için Trans Pride'ın bir ana teması var mı? Nasıl etkinlikler yapılması planlanıyor?

Hedefimiz gene nefret suçlarını gündeme getirmek. Biz örgüt olarak çok toplantıya gidiyoruz Ankara'da, İzmir'de, Diyarbakır'da. Hatta Avrupa'daki LGTT toplantılarına ve trans toplantılarına katlıyoruz. Biz translar olarak artık otel odalarında, yerleri halı kaplı salonlarda, “postyapısalcı açıdan feminizm okumaları” gibi isimlerle toplantılara filan katılmak istemiyoruz. Biz transların konuşmak isteyeceği, paylaşmak isteyeceği, birbirine dokunabileceği, mecazi anlamda ya da fiziksel olarak birbirlerini görüp anlayabilecekleri bir şey olmasını istiyoruz. Dolayısıyla tamamız nefret suçları. Ancak panel isimleriyle biraz oynadık. Mesela bir arkadaş başından geçen bir nefret suçunu anlatacak; biz sonra insanlara mikrofon tutup “Asya bu arkadaşın adı, Asya sizce ne yapsaydı kurtulurdu?” diye bir oturum düzenleyeceğiz. Adı “Asya Nasıl Kurtulur?” olacak.

Aynı zamanda transların içine düştükleri estetik operasyonlar fenomeninin biraz konuşulması gerektiğine inanıyoruz. Acaba kadın olmak için mi estetik oluyoruz bu kadar çok? Yoksa bu bir fenomen ve hastalık olduğu için mi bu kadar çok bıçak altına yatıyoruz? Bu etkinliğin adı da “Selvi Boylum, Silikon Dudaklım” olacak.

Trans erkeklerin beden geçişi, beden inşası, kadından erkeğe operasyonların anlatıldığı etkinliğin adı, “Oldu da Bitti Maşallah” olacak. Bu etkinliği Voltrans adındaki grup düzenleyecek.

Trans hareketi ya da İstanbul LGTT olarak ikili cinsiyet sistemine dair yaklaşımlardan, trans kimliklerle ilgili tahayyüllerden konuşabilir miyiz? Bu sistemin yıkıldığı ya da yeniden üretildiği alanları nasıl tasvir edebiliriz?

Mesele tam da bu. Biz birçok farklı grupla beraber çalışıyoruz. “Biz çift cinsiyetli sisteme inanıyoruz, o yüzden kadınlığı seçtik. Biz kadınlığımızdan mutluyuz, ikili cinsiyet sistemi ile de mutluyuz” gibi algılayan arkadaşlar da var. Beden inşasını hiçbir şekilde kabul etmeyen *genderqueer*, *transqueer* ya da *genderbender*'lar var. Üç kere trans ağı toplantıları düzenlendi. Bu trans olmayanlara kapalı bir toplantı. Türkiye genelinde trans kadınların, *queer*'lerin vs. herkesin olduğu bir toplantı. Biz transvestizm, transseksüelizm, *genderqueer*,

genderbender terimlerinin hepsinin cinsel organlara gönderme yaptığını düşündüğümüz için “trans” başlığını seçip bütün bu cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği farklılıklarını trans kimliklerin altında incelemeye çalışıyoruz. Ancak burada lezbiyen, gey ve biseksüelleri ayırıyoruz.

Ben kişisel olarak bundan muzdarip olduğumuzu ve her şeyin başının bu ikili cinsiyet sistemi olduğuna inananlardanım. Biz heteronormativiteyi tartışıyoruz; “kadın kadın gibi olmalıdır”, “erkek erkek gibi olmalıdır” vs. Biz şimdi kendi toplantılarımızda transnormativiteyi tartışmaya başladık. Çünkü bizden büyük, bizden önceki jenerasyonlar pantolon ve spor ayakkabıyı algılamakta güçlük çekiyorlar. Çünkü “etek giymeliyiz, uzun saçlı ve makyajlı olmalıyız.” Örnek bir trans böyle olmalıdır onlara göre. Bunları yavaş yavaş kırıyoruz. Allahtan büyüklerimiz biz gençleri destekliyorlar. Yeni sesler, yeni bilgiler derken her şey değişiyor. Mesela esasında devrimci arkadaşların kurduğu bir örgüttekiler bile “devrim olmayacak ama yeni yeni evriliyoruz, evrim var esasında” diye bize söylemeye başladılar.

Bir şekilde trans dendiğinde ilk olarak trans kadınlar akla geliyor. Trans erkeklerin hareket içerisindeki yeri nedir? Bir yandan da görünmezlik var, ya da biz mi öyle varsayıyoruz?

Çok kızıyor trans erkekler, toplantıda böyle bir şey olduğunda hemen müdahale ediyorlar. Sosyal görünmezlikle fiziksel görünmezliği ya da görünürlüğü birbirine çok karıştırıyoruz. Trans kadınlar sokakta çok daha fazla teşhis edilebilirler. Teşhis edilebilme ile sosyal anlamda görünür olma çok farklı şeyler. Trans kadınlar kolayca teşhis edilebilir kadınlar ama sosyal görünürlüklerinin trans erkeklerden çok da farklı olduğunu zannetmiyorum. Trans erkekler, insanların yapıları ve anatomileri gereği toplum içinde çok kolay teşhis edilemez. Bazıları çok kolay teşhis edilebilir vaziyettedir de bilemiyorum, genelleme yapmak yanlış ama durum böyle. Bir hiyerarşi söz konusu olduğunu zannetmiyorum.

Trans erkekler biraz azlar; Voltrans erkek insiyatifi boyutundalar ve mekânları yok. Ama biz mesela Trans Pride’ı birlikte örgütliyoruz. Geçen sene de varlardı ama bu sene biz onları ittiriyoruz kaktırıyoruz; kaktırıyoruz derken, “Trans Pride toplantılarına gelin, sizin de fonlarınız olacak, siz de yer alacaksınız” diye konuştuk. “Beraber öreceğiz, beraber yapacağız, siz de işin bir parçasısınız” dedik. Çok güzel gidiyor. Geçen toplantılara bir iki kişi geliyorlardı, sondan bir önceki toplantıda bu sefer bizim arkadaşlar devamsızlık yaptılar. Dokuz on kadar trans erkek arkadaş vardı ve bir ben kızdım aralarında ama ezilmedim. Orantısız oldu ama iyi gidiyor, çok iyi gidiyor.

Kadın Kapısı'ndan bahsettin biraz evvel. Kadın Kapısı, Türkiye'de seks işçiliği haklarının görünür olması açısından önemli bir mücadele alanı açıyor. Belki biraz daha ayrıntılı konuşabiliriz.

Biz seks işçiliğinin meşru bir hak olduğunu biliyoruz ve buna inanıyoruz. Kadın Kapısı sadece bu konuyla ilgili yasaların yeniden gözden geçirilmesinin gerekliliğine inanan bir kurum. Mağdur olanların, asıl kayıtsız olanların haklarını arıyoruz. Çünkü genelevler kurumsal yapılar olduğu için seks işçiliğiyle ilgili muhabbet genellikle genelevler üzerinden gider. Halbuki yaptığımız çalışmalarda gördük ki genelevler sorunların en az olduğu yerler. HIV+ yok, cinayet yok, nefret suçu yok, kriminal olaylar olmuyor. Tabii ki genelevler, kadınlar ve trans kadınlar için kurtuluş yerleri değil ama şu gün için önemleri hayatidir. Bunun altını çizmek gerekiyor. Çünkü her türlü sömürüye, erkek egemen kapitalist sisteme kadın sokakta daha çok maruz kalıyor. Genelevde nispeten korunaklı, nispeten verdiği emeğin karşılığını alabiliyor. İleride sınıfların, sınırların olmadığı bir dünyaya erişirken genelevlerin de olmadığı bir dünya hayalimizi kaybetmiyoruz. Ancak şu gün genelevlere evet demek zorundayız. Genelevlerin işlevselliklerinin artırılması taraftarıyız. 2002'den beri 40 bin kadın imza vermiş geneleve girebilmek için. Fakat devlet ısrarla bu kadınları oraya almıyor. Bu kadınlar aile kadınları ya da bakire kadınlar değil. Bunlar zaten seks işçiliği yapan kadınlar. Sadece sokakta mağdur olmak istemiyorlar. Ölümle burun buruna gelmek istemiyorlar. Kadın Kapısı 1996 yılından 2000'li yıllara kadar cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve AIDS'in önlenmesi konularında çalıştı. Biz de Kadın Kapısı olarak yeni dernekleştik. Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıkları Önleme Derneği olduk. Ana misyonumuz HIV+, AIDS ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar... Hayati tehlikesi olan bir gruba siz sadece "Haydi kondom kullanın" diyemezsiniz. 2000'li yılların başından beri seks işçilerine hukuki ve medikal destek vermeye devam ediyoruz. Avukatlarımız, doktorlarımız var. Vakaları, biraz daha örnek vakalar hâline getirmeye çalışıyoruz.

Kadın Kapısı sadece translarla çalışmıyordu, değil mi?

Hayır hayır, tam tersi seks işçisi olan herkese açığız. Ama kadınların bu işi kendilerine ifade etmeleri translar kadar rahat olmuyor. Seks işçisi olan kadınlar her zaman daha az rağbet etmiştir buraya. Çünkü bir transın seks işçisi olmayan biri olma ihtimali düşük olduğu için bu konuda açık ve rahatlar. Bununla barışıklar. Kadınlar bu konuyla kolay barışamıyorlar. Kırk sene sonra bile barışamıyorlar açıkçası.

Peki, trans hareketiyle Kadın Kapısı'nın mücadelesi nasıl bir paralellik gösteriyor?

Aslında biz cinsiyet kimliği politikası yapan bir yer değiliz. En başta koyduk; biz politikalar üstü söylem üreten, teknik işler yapan bir örgütüz esasında Kadın Kapısı olarak. Kadın Kapısı politika üretmeyen bir merkez olmasına rağmen yaptığı işler dolayısıyla fevkalade politik bir yerdir aslında. Ama politika üretmiyoruz. Seks işçiliğinin felsefesiyle, tarihiyle ilgili dokümanlarımız var ama bu bizi hiç ilgilendirmiyor. Biz 2011 yılı ile ya da önümüzdeki 2012 yılıyla ilgileniyoruz. Seks işçilerinin Sümer fahişelerinden beri var olmuş olmaları ya da antikapitalist sistemle ilişkileri falan bize bir şey ifade etmiyor. Bizi alkoymuyor da. Ben saha elemanıyım, alan çalışmacısıyım. Dolayısıyla sokaktayım, birebir özneleriyle, bu işi yapanlarla beraber çalışıyorum. Ve de böyle çalışmayı tercih ediyorum açıkçası. Toplantılara falan gidiyoruz üniversitelere, Marksist Bilimler Akademisi'ne gidiyoruz. Hep feministlerle birbirimize giriyoruz ya da bazı grup sosyalist feministlerle birbirimize giriyoruz.

Seks işçiliği üzerinden mi?

Tabii yani; “Aaa evet evet evet, tabii haklısınız, ama işte...” diyorlar. “Ama işte, işin içine para girince film kopuyor” diyorlar. Bence de bugün kapitalist sistem hepimize bir taraflarımızdan giriyor. Bunun neresi olacağını yani bilemiyoruz.

Feminizmden laf açılmışken oraya geçelim istersen. Hem LGBTT hareketiyle hem feminist hareketle trans hareketinin ayrıştığı, birleştiği ya da ittifak kurabildiği alanlar nelerdir?

Bugüne kadar hep beraber yürüyegelmişler. Sosyalistlerle de feministlerle de zaman zaman didişsek de... Bunlar çok ince teknik mevzular hani. Ana amaç anlamında, yoldaşlık anlamında tarihin en başından beri LGBTT hareket sosyalistlerle, feministlerle, anarşistlerle beraber yürümüştür. Böyle devam etmesinin de ben sağlıklı olduğunu düşünüyorum. Bazı politik partilerle bizim flörtlerimiz oldu. Bu flörtlükle kalmayıp istilaya dönüştü. Ancak karşı taraf abla örgüt, anne parti konumuna geçince böyle bir hegemonik, saçma sapan bir pozisyon aldı. Bu yüzden bundan biraz dilimiz yandı. Emekçi Hareket Partisi'nden bahsediyorum. Mesela Ankara genelevinin bir bölümü yıkılmıştı geçen sene. Biz “Genelevler Yıkılmaz” başlıklı bir eylem yapma kararı aldık. İşte o eylemde EHP ile yollarımız ayrıldı. “Biz genelevlerin kapanmasını istiyoruz” dediler. Tamam biz de genelevlerin kapanmasını istiyoruz ama şu aşamada değil. O kadınlar aynı zamanda o genelevlerde yaşıyorlar. Dışarı çıkmaları izne tabi. Ankara genelevinde o yıkılan parçadaki kadınlar hem işlerini kaybettiler, hem evlerini kaybettiler. Onlar kalifiye elemanlar değil. Ertesi gün sokağa çıkıp bir iş bulamazlar. Devlet o insanların geleceklerini kararttı mesela bir kalemde. Dolayısıyla başka başka dinamiklerin, başka başka perspektiflerin olabileceğini de düşünmeliyiz. Her zaman

feminist, sosyalist ilkelerim var benim ama çok kutsallar bunlar, dokunulamazlar gibi bir şey yok. Sokağın gerçeğine ve dinamizmine uzak kalırsanız, ben de sizi politik elitizmle suçlarım.

Böyle bir ilişkiyi de önemsiyorsunuz, ben bütün konuşmanızdan onu anlıyorum. Çeşitli LGBTT örgütleri olsun, feminist örgütler olsun, nerelerde birbirimizi daha sıkı tutup ortaya destek çıkarabiliriz sence?

Seks işçiliği çok spesifik bir mevzu. Bunun dışında bütün eylemlerde, etkinliklerde hep bellidir logolar, imzalar.

Diyelim ki bir feminist örgüt, diyelim ki biz, ne yaptığımız zaman ortak bir mücadele için sağlıklı bir adım atarız? Aslında feminizmin genel vizyonunun değişmesine, daha doğrusu yenilenmesine de ihtiyaç var. Bütün feministler için olmayabilir ama feminizm bazen daha muhafazakâr kalabiliyor, sınırları daha keskin olabiliyor. Bunların yıkılması için de feministler açısından ciddi bir ihtiyaç olduğunu düşünüyorum, ortak bir dünyada sistem karşıtı bir muhalefet yapacaksak eğer.

Bu noktada beraberiz işte, çok güzel bir şey söyledin.

İşte o alanları yakalamak gibi bir sıkıntı var. Bu konuda aklınıza gelen bir şeyler var mı?

Var var. Biz hep birlikte olmuşuz yani Pazartesi grubuyla, SFK'yla... Bakın bu trans manifestonun son maddesinde şöyle bir şey var: Hak ve özgürlük temelli mücadelelerin hepsinde varız. Biz BDP'nin etkinliklerine de gidiyoruz, ÖDP'nin etkinliklerine de gidiyoruz. İçimizde her türlü insan var. Biz AKP'li ya da MHP'li insan varsa onlar da gelsin istiyoruz ama tabii böyle bir şey olmuyor fiziken. Teoride güzel bu dilekler ama olmuyor, ortaklaşmıyoruz. Münakaşalar, zıtlasmalar oluyor; sonra ayrışmalar oluyor. Tabii burası sol tandansta giden bir örgüt. Bugüne kadar flört ettiğimiz yerler işte, bir arkadaşım BDP'li, bir arkadaşım ÖDP'nin içinde yer almış... Mesela Demet Demir'i duymuşsunuzdur; en başından beri hep beraberiz. Hatta LGBTT hareketinin en başlarda sosyalistlerden ve feminist pratiklerden ivme kazandıklarını düşünüyorum. Çünkü biz 600-700 kişi çıkarttık Trans Pride'da; bunu başarabilmemiz çok önemli. Çünkü ilk Gay Pride'da ciddi bir polis baskısı vardı ve İstanbul'da 1991'de 20 kişi yürümüş. Biz şimdi bugün bunu başarı sayıyoruz.

Biz birçok örgütün, platformun, koalisyonun parçasıyız. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun bileşeniyiz. Araya biraz soğuk sular girdi EHP yüzünden. Onlar çok geleneksel sol bir algıdalar. Çok hırpalayıcı ve agresif bir tavırları var. Biz biliriz, biz yaparız, son sözü biz

söyleriz, bayraklarımızla gittik ezdik falan gibi tavırları var. Biz o kadar asker değiliz. Bizi çok tartakladılar. Fiziksel olarak da tartakladılar. 1 Mayıs'ta onlarla yürümeye karar verdik. İçimde kalmasın, her şeyi söyleyeceğim. Dörtlü kortejler var. Zaten sabahın yedi buçuğunda gittik. Birçoğumuz için gece devam ediyor hatta. Dolayısıyla o dörtlü kortej şeyisini biz anlayamadık yani. Biz LGBT bireyler olarak zaten düzene karşıyız, düzen yıkmaya çalışıyoruz, disipline karşıyız. O kadar çok tartakladılar ki “korteje girin, korteje girin” diye. İçimizde uyuşturucu kullanan var, polisle kavga etmiş olan var, kocasından dayak yemiş olan var. Translar çok sevmez öyle tartaklanmayı. O kadar çok çekiştirdiler ki oryantasyonumuz bozuldu yürürken. Çok da kötülemeyeyim. Bunları medeni bir şekilde konuştuğunda tabii ki “haklıymışsın” diyorlar. Kendi içinde LGBTT öz örgütü kurmuş ilk ve tek partidir arkadaşlar. Bu anlamda çok önemlidir. Gerçi zaman zaman dayatmacı ve geleneksel devrimci olabiliyorlar.

Son olarak, konuşmada geçen bir terime dönsek... Transnormativiteyi biraz daha açabilir misin?

Belki de yanlış kullanıyorum ama benim algıladığım, biz trans kadınların içine düştüğü bir handikap bence. Hani trans algısı ya da rol modeli eksikliği. Etrafta biz zannediyoruz ki toplumsal olarak transların rol modelleri yok; ya da film sanatçıları ya da işte hani Seda Sayan'ı örnek alıyorlar. Ben böyle düşünmüyorum. Ben beraber oldukları adamların kafalarındaki kadın olmaya çalıştıklarını düşünüyorum. Bu rol model eksikliği, böyle surreal kadınlar görmemize sebep oluyordu en başta. Şimdi öyle de bir sorun kalmadı gerçi ama... Transların da kafasında bir trans algısı var. Hepimizin kafasında vardır belki bir trans algısı ve bu yaygın bir şey. Bu handikapa çok düşüyoruz. Dolayısıyla, birbirimizi çok kolay yargılayabiliyoruz. Bizi en ağır yargılayanlar kendimiziz. En acımasız eleştirileri, en ağır yargulamaları, ayrımcılığı yapan aslında biziz; kendi kendimize yapıyoruz. Tabii ki dışardaki ayrımcılıkla dışlamadan bahsetmiyorum. Ama mesela işte Ülker Sokak'ta 85-86 kızdık biz. Bu sokaktaki bir arkadaş doktora giderdi, burnunu yaptırdı eğer o burun güzel olursa, sen bir hafta sonra 86 kızın burnunun da aynı olduğunu birdenbire fark ederdin. 86'sı birden aynı doktora giderdi. Dudaklarına silikon sıktırıyorlardı... Bütün 90 jenerasyonu dönmeler böyledir. Kaşlar kalkık, dudaklar silikon. Hepsi aynıydı. Bu da işte güzellikle, transnormativiteyle çok alakalı. Hani rol modeli eksikliği ya da rol modeli gerekliliği (ondan da çok emin değilim de yani)... Böyle biraz ortaya sebze çorbası gibi yaptım.

Bu dediğin çok önemli bir şey ashında. Tüm normlara karşı çıkıyorsun ya, trans olmanın da bir normu var ve o norma da karşı çıkıyorsun.

Ötekinin ötekisinin ötekisi oluyorsun.

Ashnda ötekinin ötekisinin ötekisi olmaktan ziyade, “ötekilik” mefhumunu yok etmeye çalışmak değil mi bu?

Evet, öyle.

Biz Trans Onur Yürüyüşü için hazırlanan broşüre bakarken, Trans Manifesto’da yer alan bir maddenin özellikle üzerinde durmuştuk: “Cinsiyetimizin, cinsiyet kimliğimizin ve cinsel yönelimimizin bizi tanımlamasına izin vermeyeceğiz.” Bu ashnda bizim cinsellik, cinsel yönelim vs. anlamında, olduğumuz veya benimsediğimiz herhangi bir şeyi yok sayan değil ama “birincil” ve bizi tanımlayan “tek” şey olmaktan çıkaran bir durum. O anlamda normlara karşı çıkmak çok önemli bir yerde duruyor sanki.

Basında, bu senin “titr”in hâline geliyor. Bu senin titrin olamaz. Bu senin bir iç çamaşırı rengin gibi bir şey. Anlatabiliyor muyum? Senin isminin başına transseksüel ibareleri koyduğu zaman, isim tamlaması gibi oluyor. Senin siyah saçlı olmandan çıkıp senin sıfatın hâline geliyor. Bu çok sakat bir şey. “Transseksüel Şevval”. Bu herhangi bir özellik falan değil. Hâlâ ilkel toplumlarda yaşadığımız için insanları cinsel yönelimlerinden, etnik kökenlerinden, şundan bundan dolayı kategorize ettiğimizi düşünüyorum.

Çok teşekkür ederiz.